

WDROŻENIE SYSTEMU ZARZĄDZANIA BEZPIECZEŃSTWEM INFORMACJI W REGIONALNYM OŚRODKU INFORMACJI NORMALIZACYJNEJ DZIAŁAJĄCYM PRZY BIBLIOTECĘ UNIwersYTECKIEJ

Aleksandra Motąła, Sylwia Domańska

W wyniku dynamicznego rozwoju technologii teleinformatycznych i technik informacyjnych Biblioteka Uniwersytetu Zielonogórskiego stała się typowym modelem hybrydowej biblioteki akademickiej. Priorytetem biblioteki jest elastyczne zaspokajanie potrzeb oraz oczekiwania środowiska akademickiego poprzez zdobywanie, organizowanie, przechowywanie i zabezpieczanie informacji, tworząc „centrum wiedzy” zapewniające szeroki dostęp do źródeł drukowanych i elektronicznych.

Nowoczesny model edukacyjny Uniwersytetu Zielonogórskiego, kształcący zarówno magistrów jak i inżynierów, obliguje bibliotekę do budowania warsztatu informacyjnego zgodnego z kierunkami kształcenia i potrzebami badań naukowych. Istotną grupę zbiorów stanowią dokumenty normalizacyjne, a wśród nich podstawowy dokument - norma.

Zgodnie z Ustawą o normalizacji z 2002 r. (Dz.U. z 2002 r. Nr 169, poz. 1386) norma jest dokumentem zatwierdzonym przez upoważnioną jednostkę organizacyjną, ustalającym zasady odnoszące się do różnych rodzajów działalności i zmierzającym do uzyskania optymalnego stopnia uporządkowania w określonym zakresie. Normy muszą być oparte na podstawach naukowych oraz danych sprawdzonych pod względem technicznym, ekonomicznym i użytkowym. Powinny uwzględniać obecny stan wiedzy i poziom techniki. Normy służą nam wszystkim, określają kryteria zasobów, ułatwiają projektowanie i produkcję, promują jakość w gospodarce, ekonomiczne zużycie energii i materii, ułatwiają transport i komunikację, chronią środowisko oraz zwiększają wydajność. Normy są przydatne w produkcji, usługach, ocenie zgodności wyrobów i zarządzaniu jakością.

Normalizacja towarzyszy ludzkości od zawsze, choć początkowo była działaniem niezamierzonym i nieświadomym.

Stopniowo stała się na jednym z czynników integrujących światową gospodarkę. Znajomość zagadnień z zakresu normalizacji, harmonizacji technicznej, certyfikacji i atestacji jest niezbędna dla efektywnego funkcjonowania producentów i usług na wspólnym rynku państw Unii Europejskiej. Od kiedy Polska stała się jednym z krajów człon-

kowskich coraz więcej firm zabiega o wejście ze swoimi towarami lub usługami na europejski rynek. Największą szansę na swobodny przepływ towarów i usług mają firmy legitymujące się posiadaniem certyfikatu systemu zarządzania jakością EN ISO 9001. Dobrze opracowany system zarządzania jakością jest gwarantem zaprojektowania i wyprodukowania dobrej jakości produktu, zwiększa tym samym konkurencyjność i atrakcyjność producenta, umożliwia zdobycie nowych rynków zbytu, jest ważnym narzędziem marketingowym. Dziś normalizacja to nie tylko zaspokojenie potrzeb klienta, ale także środowiska, jego ochrona, bezpieczeństwo użytkowania i niezawodności produktu.

Normy gromadzone w bibliotece uczelnianej od 1965 r. stanowią pokaźną kolekcję i niezbędne źródło wiedzy fachowej. W kwietniu 2004 r. w Bibliotece UZ zaczął funkcjonować Punkt Informacji Normalizacyjnej (PIN), jako jeden z piętnastu działających w kraju ośrodków autoryzowanych przez Polski Komitet Normalizacyjny. Na mocy porozumienia z Polskim Komitetem Normalizacyjnym, który jest uznaną krajową jednostką normalizacyjną, zielonogórski PIN stał się regionalnym, ogólnodostępnym ośrodkiem o charakterze usługowym w zakresie informacji normalizacyjnej dla społeczności akademickiej i regionalnej przedsiębiorczości.

Mimo że normalizacja stanowi od lat nieodłączny element gospodarki, jest narzędziem ułatwiającym wymianę handlową i budującym zaufanie konsumenta, niekiedy jest postrzegana, jako narzędzie przymusu i nie jest w pełni doceniana przez przedsiębiorców. Zjawisko to zauważyły międzynarodowe organizacje normalizacyjne i w swoich planach przewidują działania zmierzające do promocji informacji normalizacyjnej. O ile teoria normalizacji ma istotne znaczenia naukowe, o tyle przygotowanie przyszłego inżyniera do korzystania z normalizacji ma wymiar praktyczny. Także w strategii Polskiego Komitetu Normalizacyjnego na lata 2009 - 2013 przewidziano działania zmierzające do przywrócenia nauczania normalizacji na polskich wyższych uczelniach, co przyniesie korzyść polskiej gospodarce i polskim konsumentom m.in. dzięki większej świadomości normalizacyjnej polskiej inteligencji.

W 2010 r. Polski Komitet Normalizacyjny zaproponował Uniwersytetowi Zielonogórskiemu bardziej nowoczesny i rozszerzony model współpracy.

3 stycznia 2011 r. zawarto umowę między Polskim Komitetem Normalizacyjnym, jako krajową jednostką normalizacyjną, do zadań której należy organizowanie i prowadzenie normalizacji krajowej a Uniwersytetem Zielonogórskim, jako uczelnią, która posiada doświadczenie, kwalifikacje i środki niezbędne do wdrożenia postanowień umowy o współpracy.

Uniwersytet, w ramach promowania i rozpowszechniania wiedzy w zakresie normalizacji, zobowiązał się wprowadzić do programu studiów na jednym wydziale przedmiot „Podstawy normalizacji”. Od nowego roku akademickiego 2011/2012 przedmiot w formie wykładu został wciągnięty w plan zajęć na Wydziale Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji.

Na mocy umowy PKN zobowiązał się bezpłatnie przekazywać Uczelni aktualne Polskie Normy i dokumenty normalizacyjne w formie elektronicznej. W trosce o ochronę praw autorskich PKN do produktów normalizacyjnych, Uniwersytet Zielonogórski został zobligowany do wdroże-

nia w **Regionalnym Ośrodku Informacji Normalizacyjnej (ROIN)** Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji zgodnego z wymaganiami normy PN-ISO/IEC 27001.

Kluczową część wskazanej normy stanowi wykaz obowiązkowych założeń podzielonych na grupy: polityka bezpieczeństwa, organizacja bezpieczeństwa informacji, zarządzanie aktywami, bezpieczeństwo personelu, bezpieczeństwo fizyczne i środowiskowe, zarządzanie systemami i sieciami, kontrola dostępu do systemu, rozwój i utrzymanie systemu informacyjnego, zarządzanie incydentami bezpieczeństwa informacji, zarządzanie ciągłością działania i zapewnienie zgodności.

Pracownicy Biblioteki Uniwersyteckiej stanęli przed zadaniem przygotowania koncepcji wdrożenia wytycznych normy, opracowania polityki bezpieczeństwa informacji normalizacyjnej, przygotowania dokumentacji, oszacowania ryzyka utraty danych, wdrożenia procedur bezpieczeństwa informatycznego oraz wzięcia udziału w audycie zewnętrznym przeprowadzonym przez Polski Komitet Normalizacyjny.

W dzisiejszych czasach biblioteki gromadzą i udostępniają w ramach licencji ogromne ilości informacji elektronicznej. Informacja normalizacyjna w Regionalnym Ośrodku Informacji Normalizacyjnej, w tym przede wszystkim Polskie Normy, jest przechowywana i przetwarzana na różnych nośnikach, zarówno w formie elektronicznej: bazy danych, pliki, jak i w formie papierowej. Obie formy są podatne na różne zagrożenia, zarówno ze strony człowieka jak i sił natury. Aby zminimalizować ryzyko utraty danych należało opracować i wdrożyć System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji w zakresie gromadzenia,

udostępniania i przetwarzania tych dokumentów: zarówno pod względem bezpieczeństwa informatycznego jak i fizycznego, nadać uprawnienia użytkownikom, opracować procedury i regulaminy stosowane podczas przetwarzania informacji normalizacyjnej. Działania te dotyczyły nie tylko sprzętu i oprogramowania za pomocą, którego informacja jest przetwarzana, ale także pracowników biblioteki, którzy te informacje przetwarzają.

W efekcie wdrożenia SZBI w Regionalnym Ośrodku Informacji Normalizacyjnej opracowano następujące dokumenty:

1. Polityka Bezpieczeństwa Informacji Regionalnego Ośrodka Informacji Normalizacyjnego Uniwersytetu Zielonogórskiego;
2. Ocena ryzyka;
3. Instrukcja Zarządzania Systemem Informatycznym Regionalnego Ośrodka Informacji Normalizacyjnej, określająca procedury zarządzania systemem informatycznym służącym do przetwarzania danych gromadzonych w ROIN;
4. Instrukcja Postępowania w Sytuacji Naruszenia Ochrony Danych;
5. Polityka Kontroli Dostępu;
6. Deklaracja stosowania zabezpieczeń w Regionalnym Ośrodku Informacji Normalizacyjnej;
7. Procedura Audytu Wewnętrznego;
8. Procedura Działań Korygujących i Zapobiegawczych;
9. Procedura Nadzoru nad Zapisami;
10. Procedura Nadzoru nad Dokumentami.

W dniach 4-5 października 2011 r. w Regionalnym Ośrodku Informacji Normalizacyjnej został przeprowadzony Audyt Drugiej Strony. Audytorzy Polskiego Komitetu Normalizacyjnego pozytywnie ocenili System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji wdrożony w ROIN, co dokumentuje wydane przez PKN Świadczenie Stosowania Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji.

CASTING NA TWARZE UNIWERSYTETU ZIELONOGÓRSKIEGO

Przez dwa dni (28 i 29 listopada 2011 r.) na obu kampusach Uniwersytetu Zielonogórskiego, w klubach „Gęba” i „U Ojca” trwał casting na Twarze UZ. Został zorganizowany przez Biuro Promocji naszej uczelni już po raz 3. Poszukiwaliśmy osób, które dobrze wypadają przed oczkiem kamery i obiektywem aparatu fotograficznego. Osoby, które zostaną wybrane wezmą udział w profesjonalnej sesji fotograficznej. Wykonane zdjęcia będą wykorzystane w materiałach promocyjnych Uniwersytetu Zielonogórskiego, m.in. na bilbordach, plakatach, ulotkach, itp. W tym roku na casting zgłosiły się 24 osoby, z różnych kierunków studiów.

Małgorzata Ratjczak-Gulba

